

- Lom Vršany – 26. 8. 2017

Východiska

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

LOKÁLNÍ PROTESTY PROTI TĚŽEBNÍM ZÁMĚRŮM

- <https://www.denik.cz/karlovarsky-kraj/kaolin-neda-jenisovskym-spat-20140702-pi6y.html>
- <https://liberec.rozhlas.cz/ceskolipsko-obyvatele-bohatic-bojuji-proti-tezbe-sterkopisku-boji-se-o-vodu-6005865>
- <https://slovacky.denik.cz/tema/piskovna-u-uherskeho-ostrohu.html>

Východiska (2)

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <https://limityjsmemy.cz/event/klimakemp-2017/>
- Problematika extremismu na území České republiky ve druhém čtvrtletí 2017 – MV - <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>
  - Klimakemp doprovázela silná kritika Ministerstva vnitra a Policie ČR ze strany některých aktivistů, novinářů či jiných zástupců veřejnosti. Zde je třeba zdůraznit, že oba subjekty nepovažují v žádném případě zájem o ochranu životního prostředí za projev extremismu. Předmětem zájmu se Klimakemp stal pro silnou participaci anarchistů a jejich tendenci orientovat protestní aktivity směrem k přímým akcím. Je třeba ale dodat, že organizátoři Klimakempu zdůrazňovali nenásilné pojetí akce a k násilným konfliktům skutečně nedocházelo.
- <https://limityjsmemy.cz/2017/06/otevreny-dopis-ochrana-klimatu-neni-extremismus/>
- <https://azlarm.cz/2017/07/klimakemp-a-smysl-primych-akci/>

Východiska (3)

Mezi analytiky a některými výrobci automobilů vzrůstá obava, že produkce lithia nebude schopna držet krok s poptávkou. Spekuluje se o pokračujícím růstu cen lithia a rozmachu investic výrobců baterií a elektromobilů do těžebních společností pro zajištění dodávek.

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <http://oenergetice.cz/elektrina/predpokladany-rozmach-elektromobilu-vyvolava-obavy-nedostatku-dodavek-lithia/>

Východiska (4)

The infographic features a blue header with the Lithium symbol (Li) and its atomic number (3) and atomic weight (6,941). To the right, the hashtag #LithiumFérově is displayed above the slogan 'vyšší poplatky z těžby!'. Below this is a photograph of a landscape with a lake and wind turbines. The bottom section is white and contains the title 'Co znamená LITHIUM FÉROVĚ?' and four bullet points: 'Férově pro stát', 'Férově pro lidi', 'Férově pro klíma', and 'Férově pro přírodu'.

Li
3
6,941

#LithiumFérově
vyšší poplatky z těžby!

Co znamená LITHIUM FÉROVĚ?

- Férově pro stát
- Férově pro lidi
- Férově pro klíma
- Férově pro přírodu

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <https://act.greenpeace.org/page/14866/petition/1?locale=cs-CZ>

Východiska (5)

- **neobnovitelný a nepřemístitelný přírodní zdroj**
  - horniny jsou složkou životního prostředí (§ 2 ZoŽP)
  - vzácné nerosty, vědecky nebo kulturně hodnotné nerosty lze vyhlásit za zvláště chráněné (§ 51 ZOPIK) - neaplikovatelné
  - povinnost státu šetrně využívat přírodní zdroje (čl. 7 Ústavy)
- **těžba nerostů je předpoklad další výroby a ostatních ekonomických aktivit**
  - *Využívání místních nerostných zdrojů a vod je reálnou podmínkou udržení chodu naší společnosti - (SPŽP 2012-2020)*
  - *„Logickou rolí horního práva je umožňovat ochranu i hospodárné využívání ložisek nerostných surovin.“*
  - *„konflikt ochrany ŽP a průzkumných, těžebních a zpracovatelských aktivit“ – ohrožení (Surovinová politika)*

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ VLÁDY (2013-2017)

- Vláda neumožní další průzkum a následnou těžbu zlata ani pokračování průzkumu a následnou těžbu břidlicových plynů na území České republiky. (3.4)
- Současně vláda zachová energetické suroviny pro budoucí generace a obhájí zájmy státu při stanovení podmínek těžby a využití nerostů. 3.5

Dopady na životní prostředí

Zábor půdy

- dočasný
- skrývána ornice

Znečištění ovzduší

- lze omezit

Hrozba pro vody

- prostor pro akumulaci vod

Hlučnost

Přeměna krajiny

- nová pěknější krajina

Zásah do biotopů

- transfery
- ojedinělá krajina

Odpady z těžby

- využít při rekultivaci

Havárie

- BAT

Časová linka

VYHLEDÁVÁNÍ/PRŮZKUM

- Průzkumné území
- Ložiskový průzkum

DOBÝVÁNÍ NEROSTU

- Dobývací prostor
- Povolení hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem

ODSTRANĚNÍ NÁSLEDKŮ

- Sanace a rekultivace
- Důlní škody

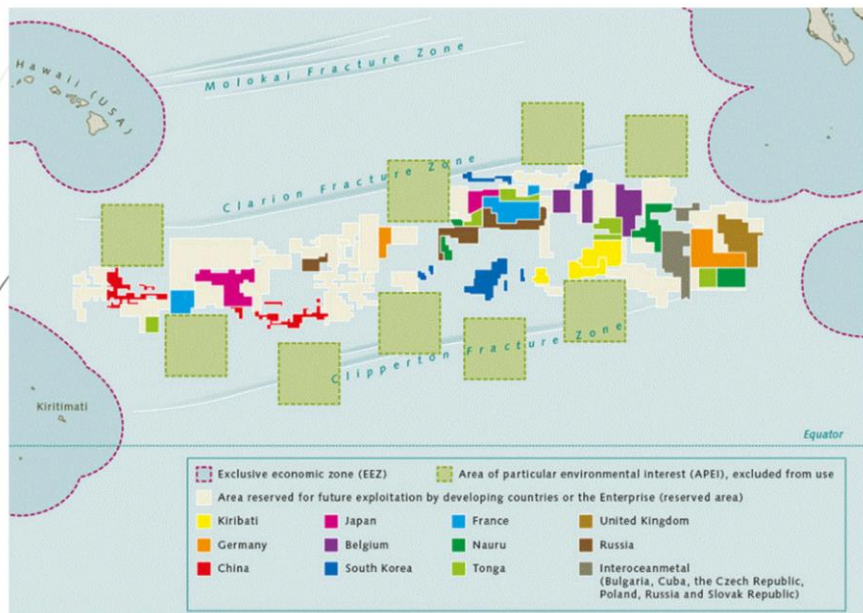
Prameny právní úpravy

- ▀ dlouhá historie horního práva
- ▀ nakládání s přírodními zdroji spadá pod svrchovanost státu ⇒ **upraveno převážně na národní úrovni**
- ▀ uplatnění vlivu státu jako vlastníka nerostného bohatství
- ▀ zajištění rovnováhy s ostatními veřejnými zájmy (zejména ochranou životního prostředí) včetně zapojení občanů

Prameny právní úpravy: svět

- Zakazuje se každá jiná činnost týkající se nerostných zdrojů, než je vědecký výzkum.
  - Čl. 7 Protokolu o ochraně životního prostředí ke Smlouvě o Antarktidě (č. 42/2005 Sb. m. s.)
- „Zakazuje se vyhledávání, průzkum a těžba nerostných zdrojů **v Antarktidě** s výjimkou vědeckého výzkumu nerostných zdrojů prováděného na základě povolení.“
  - § 5 zákona č. 276/2003 Sb., o Antarktidě
  - tj. povolen pouze geologický výzkum

Těžba v oblasti mořského dna

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

TĚŽBA V OBLASTI MOŘSKÉHO DNA ZA HRANICEMI NÁRODNÍ JURISDIKCE

- Surovinová politika: Záměrem ČR v této oblasti je setrvat v aktivitách ISA a IOM a zůstat tak v týmu, který se podílí na vědecko-výzkumném bádání špičkové světové úrovně. Ve střednědobém horizontu je cílem podílet se na využívání konkrecí, resp. kovů v nich obsažených, ku prospěchu českého průmyslu, který je dosud v oblasti kovových komodit zcela odkázán na dovoz potřebných komodit.
- zákon č. 158/2000 Sb., o vyhledávání, průzkumu a těžbě nerostných zdrojů z mořského dna a o bezpečnosti činnosti v odvětví ropy a zemního plynu v moři
- oblast (dno moří a oceánů a jejich podzemí za hranicemi národní jurisdikce) a její zdroje jsou společným dědictvím lidstva
- Všechna práva na zdroje Oblasti náleží lidstvu jako celku, jehož jménem působí Úřad. Tyto zdroje nepodléhají zcizení. Nerosty získané z Oblasti mohou být zcizeny pouze v souladu s touto Částí a s pravidly, předpisy a postupy Úřadu – viz čl. 136 an. Úmluvy o mořském právu (č. 240/1996 Sb. m. s.)
- <http://www.iom.gov.pl/index.php> - Interoceanmetal Joint Organization
- <http://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/suroviny-morskeho-dna/aktivity-ceske-republiky-v-oblasti-vyuzivani-nerostnych-zdroju-z-oceanskeho-dna--5270/>
- <http://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/suroviny-morskeho-dna/informace-o-prubehu-expedice-iom---2014--157551/>

Prameny právní úpravy: EU

- ▶ **dobývání:** směrnice 94/22/ES o podmínkách udělování a užívání povolení k vyhledávání, průzkumu a těžbě uhlovodíků
- ▶ **těžební odpady:** směrnice 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu
- ▶ bezpečnost práce a nakládání s výbušninami
- ▶ směrnice 2009/31/ES o geologickém **ukládání oxidu uhličitého**
- ▶ **nepřímo:** směrnice o posuzování vlivů, průmyslových emisích atd.

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- Ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur na území České republiky nelze podle tohoto zákona do 1. ledna 2020 povolit. (§ 24 zákona č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů)

Prameny právní úpravy: ČR

- zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství - **horní zákon** (HZ)
- zákon č. 61/1988 Sb., o **hornické činnosti**, výbušninách a o státní báňské správě (ZHČ)
- zákon č. 62/1988 Sb., o **geologických pracích** (ZGP)
- množství prováděcích předpisů
- **související předpisy**: složkové a průřezové předpisy práva ŽP – viz dále

Environmentální ochrana

- ▶ *Legislativa z oblasti ochrany životního prostředí je pro surovinový průmysl nesmírně důležitá. Dodržování platných norem ochrany životního prostředí je **nezbytným předpokladem** pro úspěšné a celospolečensky akceptovatelné využívání nerostného bohatství. Současně je žádoucí, aby uvedené normy stanovovaly **realistické a dlouhodobě neměnné podmínky pro těžbu** a zpracování nerostných surovin a podporovaly šetrné využívání nerostného bohatství za využití nejmodernějších metod a nejmodernějších dostupných technologií.*
  - ▶ Surovinová politika, s. 68.

Environmentální ochrana (2)

- ▶ zásada ochrany a hospodárného využívání nerostného bohatství ..., **jakož i ochrany ŽP** (§ 1 HZ)
- ▶ prospektor je povinen zjistit skutečnosti potřebné k posouzení možných vlivů využívání výhradního ložiska na ŽP (§ 11 HZ)
- ▶ těžař je povinen včas řešit střety zájmů při stanovení dobývacího prostoru s cílem omezit nepříznivé vlivy na ŽP (§ 10 HZ)
- ▶ výhradní ložiska se musí využívat hospodárně s vyloučením **neodůvodněných nepříznivých vlivů** na ŽP (§ 30 HZ)

Institucionální zabezpečení

- ▶ **Ministerstvo životního prostředí (MŽP)**
  - ▶ výkon státní geologické služby, ochrana horninového prostředí (včetně ochrany nerostných zdrojů), geologické práce a ekologický dohled nad těžbou
- ▶ **Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)**
  - ▶ tvorba surovinové politiky, využívání nerostného bohatství, těžba, úprava a zušlechťování ropy a zemního plynu, radioaktivních surovin, rud a nerud
- ▶ **orgány státní báňské správy**
  - ▶ povolování hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem
- ▶ **krajské úřady**

Kategorie nerostů

- ▶ nerosty
  - ▶ „*tuhé, kapalné a plynné části zemské kůry*“
  - ▶ **vyhrazené**: výčet v § 3 odst. 1 HZ ⇒ výhradní ložiska
  - ▶ **nevyhrazené**: neuvedené ve výčtu
- ▶ ložisko nerostů
  - ▶ „*přírodní nahromadění nerostů, těž zakládka v hlubinném dole, opuštěný odval, výsypka nebo odkaliště vzniklé hornickou činností*“

Koncepční nástroje

► Aktualizovaná státní energetická koncepce (2015)

- předpokládá mj. významný pokles podílu hnědého uhlí na struktuře primárních energetických zdrojů

► Státní politika životního prostředí (2012-2020)

- zahlazovat a předcházet následkům po hornické činnosti a těžbě nerostných surovin
  - mj. přírodě blízké postupy rekultivace
  - snížit rozsah krajiny narušené dobýváním nerostů

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

AKTUALIZOVANÁ STÁTNÍ ENERGETICKÁ KONCEPCE 2015

- Ve struktuře PEZ roste podíl obnovitelných a druhotných zdrojů energie, především biomasy a odpadů, protože se jedná o významné tuzemské energetické zdroje. Naopak podíl dalšího, a v současné době rozhodujícího tuzemského zdroje, kterým je kvalitní hnědé uhlí, do roku 2025 významně klesá, a to především v důsledku transformace a modernizace energetiky. Klesající trend po roce 2025 je dále způsoben klesající těžbou. Mezi roky 2035 až 2040 pak dochází k dalšímu významnějšímu poklesu využití hnědého uhlí, následně by měla být jeho spotřeba již stabilizována na úrovni, kterou je ze strategického pohledu žádoucí udržet dlouhodobě, tedy i za horizont roku 2040. Hnědé uhlí částečně nahradí zemní plyn, proto se dá očekávat nárůst podílu tohoto zdroje.

STÁTNÍ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 2012-2020

- Využívání místních nerostných zdrojů a vod je reálnou podmínkou udržení chodu naší společnosti. Zejména v oblasti palivo-energetických nerostných surovin je důraz na přiměřenou soběstačnost ČR, odpovídající jejím možnostem, výrazem nerezignování státu na zajištění zásobování obyvatelstva i výrobní sféry elektrinou a teplem a přihlášením se k zodpovědnosti státu za bezpečnost v této oblasti. Zajišťování co nejnižšího negativního vlivu na životní prostředí během těžby a po těžbě je naplněním hlavního cíle pro ochranu a udržitelné využívání horninového prostředí. Nezbytnou součástí moderního přístupu k rekultivaci ploch po těžbě musí být zvyšování podílu přírodních ploch a uplatnění

rekultivačních postupů využívajících sukcese.

- zajistit ochranu (CHOPAV),
- vyhledávání a realizaci zdrojů povrchových a podzemních vod pro zásobování obyvatelstva
- omezit ohrožení podzemních zdrojů vod v důsledku zvyšování těžby šterkopísků v nivách toků
- vytvořit legislativní a metodické podmínky pro širší uplatnění přírodě blízkých metod rekultivace těžbou zasažených území

Surovinová politika ČR

- schválena v červnu 2017 (na cca 15 let)
- závaznost: § 24 odst. 2 HZ; § 4a odst. 6 ZGP
- podpora nových **environmentálně šetrných** moderních průzkumných a těžebních metod
- **minimalizace dopadů** těžby nerostných surovin na životní prostředí a na lidské zdraví
- pokračování v trendu **postupného omezování** těžby v chráněných územích přírody

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

SUROVINOVÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI NEROSTNÝCH SUROVIN A JEJICH ZDROJŮ

- dostupná zde: <https://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/statni-surovinova-politika-nerostne-suroviny-v-cr/nova-surovinova-politika-v-oblasti-nerostnych-surovin-a-jejich-zdroju--mpo-2017--229820/>
- stanovisko k posouzení vlivů: zde http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP244K

Závaznost (mj.)

- Včleněním pojmu státní surovinové politiky do ustanovení § 4a ZGP se tento koncepční dokument stává ze zákona závazným kritériem pro posuzování a rozhodování orgánů státní správy o využití nerostných surovin a jejich zdrojů (NSS 7 As 59/2009-142).

Vlivy na ŽP

- ... v důsledku implementace SURPOL je možné vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví očekávat především při realizaci těžebních aktivit a budování infrastruktury pro těžbu a využití surovin. Rovněž je možné počítat s určitým pozitivním vlivem na přírodu a krajinu v případě zkvalitnění systému i používaných technologií při zahlazování následků těžební činnosti.
- výběr podmínek:
  - při zpracování projektových dokumentací všech stupňů a úrovní, včetně plánů sanace a rekultivace (revitalizace) území dotčených těžbou zajistit spolupráci s příslušnými

orgány ochrany zemědělského půdního fondu a ochrany přírody již v období přípravy záměru z důvodu možnosti uplatnění kombinace podpory spontánní sukcese, řízené sukcese, konkrétních způsobů biologické rekultivace (zalesněním, či zpětně do ZPF) a rozvoji náhradních a hodnotných biotopů.

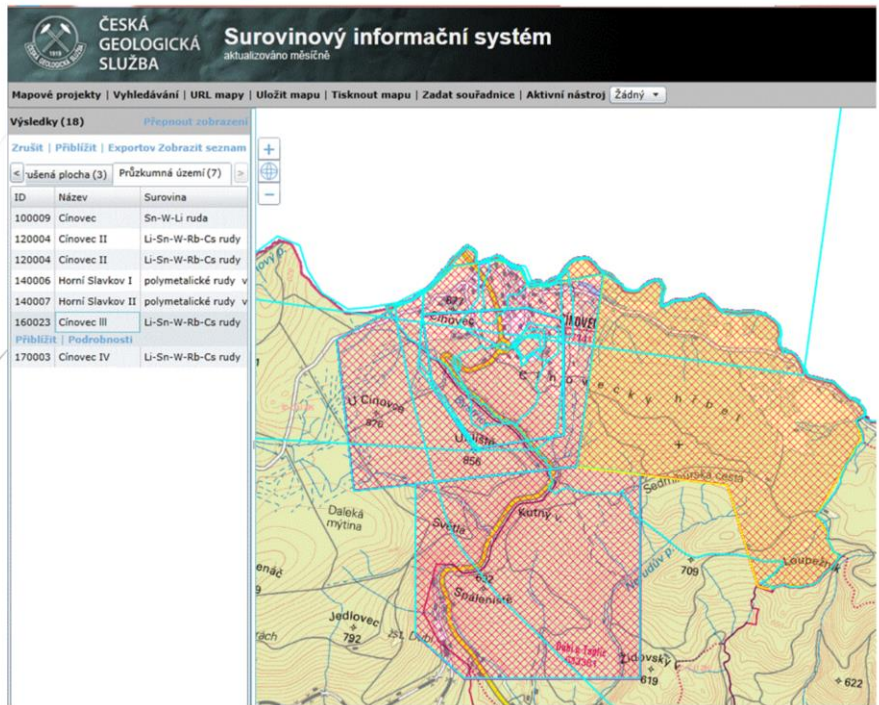
- aby záměry byly primárně umístěny či trasovány s respektováním environmentálně cenných partií a předmětů jejich ochrany, především zvláště chráněných území
- v případě pokračování těžby hnědého uhlí na dole Bílina zachovat odstupovou vzdálenost 500 m od zastavěného území.
- zachovat územní ekologické limity na dole ČSA a zásoby hnědého uhlí za těmito limity považovat pouze za rezervu pro budoucí generace.
- u opouštěných těžebních prostorů preferovat přírodě blízký způsob rekultivace, tj. využívat přírodních procesů pro dosažení reliéfově a biotopově různorodého prostředí, které výhledově bude plnit významné ekologické funkce v krajině.

Vyhledávání a průzkum ložisek

- ▶ etapy ložiskového průzkumu
  - ▶ **vyhledávání** – zjistit možný výskyt
  - ▶ **průzkum** – pro využitelnost evidovaného ložiska
    - ▶ před stanovením dobývacího prostoru
    - ▶ těžební průzkum – v dobývacím prostoru
      - ▶ vazba na § 31 odst. 3 HZ – povinnost těžaře
  - ▶ **odpovědný řešitel GP: oprávněn projektovat, provádět a vyhodnocovat geologické práce**

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- zákon se vztahuje na všechny druhy GP – tj. i hydrogeologické (hledání vody), zkoumání stavu území – srov. statistiku zde: <http://www.geology.cz/extranet/sgs/evidence-geologickych-praci>
- SP 2017: deklarování zájmu státu na geologické prozkoumanosti území a dalším zpřesňování informací o domácím nerostném surovinovém potenciálu, zejména o nových moderních surovinách

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <http://www.geology.cz/extranet/sgs/nerostne-suroviny/surovinovy-informacni-system>

Průzkumné území

- ▶ stanoví **MŽP rozhodnutím**
  - ▶ povinnost vyhovět žádosti !?
  - ▶ není navazující řízení dle zákona EIA
- ▶ **výhradní právo** na průzkum výhradního ložiska
  - ▶ také ochrana ŽP před duplicitními pracemi
  - ▶ **zamítnutí žádosti** (mj.)
    - ▶ rozpor průzkumu se státní surovinovou politikou
    - ▶ rozpor průzkumu se státní politikou ŽP
    - ▶ další veřejný zájem převýší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska

- návratnost prostředků vynaložených na GP ze státního rozpočtu (vazba na § 24 HZ = souhlas MŽP)

Průzkumné území (2)

- **účastníci řízení**
  - obec (na jejich území je průzkumné území navrženo)
  - „environmentální“ spolky - změna od 1. 1. 2018
- **poplatek** za oprávnění provádět ložiskový průzkum
  - za km² - progresivní zvyšování za každý započatý rok
  - příjem obce – není účelová vázanost (za omezení)
  - + **úhrada z vydobytých nerostů**: vyhrazené nerosty získané při provádění ložiskového průzkumu ve stanoveném průzkumném území (od 2017)

Provádění geologických prací

schválený projekt GP

- schvalování zadavatelem
- zaslat k vyjádření KÚ (lhůta 30 dnů) – významnější projekty – pravomoc vyžádat provedení biologického nebo odborného hodnocení
- dojde-li k zásahu do pozemku **oznámit obci** 15 dnů předem
- provádět odborně, racionálně a bezpečně, vést dokumentaci
- hlásit výskyt výhradního ložiska, pramen vody apod.
- průzkum důlními díly – povolení hornické činnosti

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- § 9 ZHČ - pro vyhledávání a průzkum výhradního ložiska důlními díly, a to svislými důlními díly o hloubce větší než 40 m, vodorovnými či úklonnými důlními díly o délce větší než 100 m, nebo i uvedenými důlními díly kratšími, jestliže z nich jsou ražena další důlní díla, jejichž délka spolu s uvedenými díly přesáhne 100 m; povolení se vyžaduje také pro zajištění a likvidaci těchto důlních děl

Provádění geologických prací (2)

- respektovat **zájmy chráněné** zvláštními předpisy
- **§ 22 ZGP** (mj.)
  - ZPF: v době vegetačního klidu, co nejmenší škody na ZPF, až dočasné odnětí (je-li delší než rok)
  - vodní poměry: povolení VÚ pro práce spojené se zásahem do pozemku v záplavovém území či ochranných pásmech vodních zdrojů
  - lesy: zásady ochrany PUPFL v § 13 LZ
- § 21 ZGP – zrušení PÚ při opakovaném nebo závažném porušení povinností

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- V § 17 odst. 1 vodního zákona (souhlas vodoprávního úřadu) se na konci písmene h) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno i), které zní: „i) ke geologickým pracím spojeným se zásahem do pozemku, jejichž cílem je následné využití průzkumného díla na stavbu k jímání podzemní vody nebo pro vrty pro využívání energetického potenciálu podzemních vod.“ - <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=930> (neschváleno)

Výhradní ložiska

- ▶ **zásoby výhradního ložiska** (§ 13 a 14 HZ)
  - ▶ zjištěné a ověřené množství vyhrazených nerostů
    - ▶ **bilanční/nebilanční** – v současnosti využitelné (technologicky a ekonomicky)
    - ▶ **vázané/volné** – v ochranných pilířích staveb a k zajištění bezpečnosti provozu a ochrany dalších zájmů

Odpis zásob výhradních ložisek

- **vynětí ze zásob, resp. převedení do nebilančních zásob**
- rozhoduje MPO
  - souhlas MŽP, nebo po projednání s ČBÚ (v období dobývání)
- na návrh organizace nebo orgánu na úseku ŽP
  - **důvody** (§ 14a odst. 2 HZ)
  - **dobývání by ohrozilo zákonem chráněné obecné zájmy** (zejména ŽP) a význam jejich ochrany převyšuje zájem na vydobytí zásob
  - úplnost návrhu zásob ložiska zajistí organizace (obtížně vymahatelné – není lhůta)

- právní výklad k odpisu - https://www.vlada.cz/assets/ppov/udrzitelny-rozvoj/jednani_rady/Zapis_30--jednani-RVUR_15-03-2016_pril--c--8_stanovisko-MZP-k-odpisu-zasob.pdf

Územní ochrana ložisek nerostů

- **chráněné ložiskové území** – omezení stavební činnosti z důvodu ochrany výhradního ložiska přispívá i k ochraně ŽP
- při územním plánování vycházet z podkladů o zjištěných a předpokládaných výhradních ložiscích
  - **limit využití území**
  - stanoviska MŽP, MPO a báňských úřadů
    - lze vymezit území se zvláštními podmínkami geologické stavby – zde nutné závazné stanovisko pro vydání rozhodnutí dle SZ (§ 13 odst. 3 ZGP) - např. poddolovaná nebo území s rizikem sesuvů

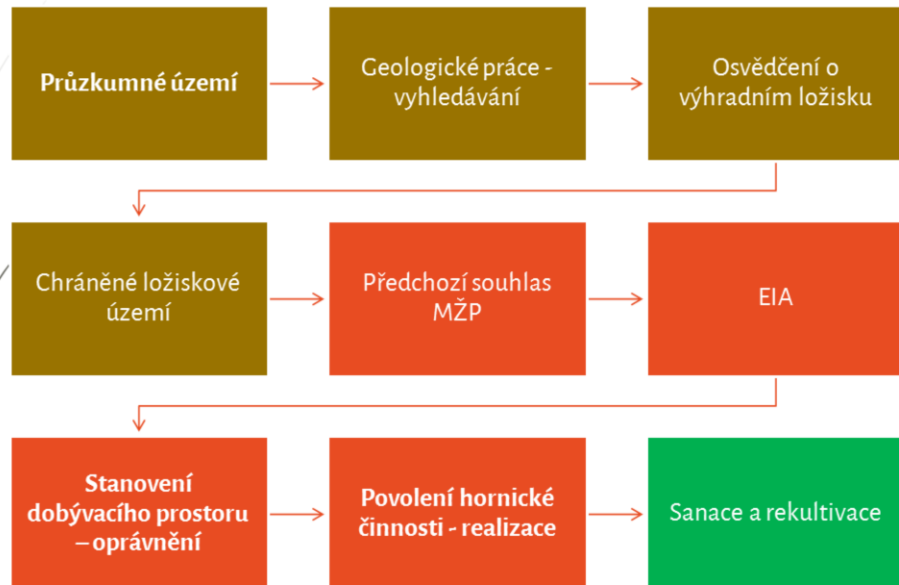
MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- v některých oblastech je chráněno pro nerost i 100 % území obce, např. 12 % území ústeckého kraje

Srovnání povolovacích procesů

Schéma povolovacího procesu: výhradní

Posouzení vlivů na ŽP (10/2017)

► povinně (mj.)

- ropa nad 50 t/den; zemní plyn 50 000 m³/den
- těžba v novém dobývacím prostoru
- těžba na ploše nad 25 ha (rašeliny nad 150 ha)
- uran (včetně změny a ukončení těžby)

► dle zjišťovacího řízení (mj.)

- těžba uhlí nad 100 000 t/rok
- zvýšení povrchové těžby nad 1 milion t/rok
- těžba v korytech nebo údolních nivách vodních toků

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- do roku 2017 cca 3 % všech záměrů
- https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Vomacka_Posuzovani_vlivu.pdf – kapitola č. 13

Posouzení vlivů na ŽP (11/2017)

➤ povinně (mj.)

- ropa nad 500 t/den; zemní plyn 500 000 m³/den
- těžba v novém dobývacím prostoru s povrchovou těžbou na ploše 25 ha
- povrchová těžba na ploše 25 ha nebo 1 000 000 t/ročně
- těžba rašeliny nad 150 ha

➤ dle zjišťovacího řízení (mj.)

- ropa nad 50 t/den; zemní plyn 50 000 m³/den
- těžba v novém dobývacím prostoru s povrchovou těžbou na ploše 5 ha
- povrchová těžba na ploše 5 ha nebo 10 000 t/ročně
- dobývací prostor s hlubinnou těžbou, hlubinná těžba
- těžba z říčního dna a těžba rašeliny

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- kódy 77 až 83 (včetně úpravy surovin)
- plocha: těžby, prostoru, jinak dotčená – metodika MŽP !?

Předchozí souhlas MŽP

- ▶ **bez něj nelze** požádat o stanovení dobývacího prostoru
- ▶ **podmínky**
  - ▶ vztahující se k tvorbě surovinové politiky
  - ▶ návratnost státních prostředků na průzkum
- ▶ **přednost zadavatele průzkumu**
  - ▶ jinak výběr - lepší využití výhradního ložiska a ochranu zákonem chráněných zájmů

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- závaznost politiky vyplývá z 24/2 HZ:
- ...jeho právní závaznost vyplývá toliko z přímého odkazu právního předpisu na tento dokument, tedy i z § 24 odst. 2 HZ. Povaha a závaznost surovinové politiky je obdobná jako u politiky územního rozvoje (NSS 4 As 33/2013-28).
- Vícha, O. Horní zákon: Zákon o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě : komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, § 27 odst. 2: Z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona č. 541/1991 Sb. (Česká národní rada, VI. volební období, 1991, tisk č. 418) vyplývá, že "účelem předchozího souhlasu je především přezkoumání záměru podnikatele z hlediska zabezpečení národního hospodářství nerostnými surovinami včetně možnosti dovozu a vývozu těchto surovin". V současné době se však tento institut jeví jako překonaný a nadbytečný, neboť orgány ochrany životního prostředí jsou dotčenými orgány v řízení o stanovení dobývacího prostoru.

Stanovení dobývacího prostoru

- ▶ rozhodnutím ve správním řízení
- ▶ je i **rozhodnutím o změně využití území** v rozsahu jeho vymezení na povrchu
  - ▶ § 27 odst. 6 HZ - vazba na stavební zákon
- ▶ nepostačuje k zahájení těžby
- ▶ **navazující řízení**
  - ▶ ale nikoliv všechna: viz č. 32

Stanovení dobývacího prostoru (2)

- ▶ dotčené veřejné a soukromé zájmy
- ▶ **účastníci řízení**
  - ▶ vlastníci přímo dotčených nemovitostí
  - ▶ obce
  - ▶ spolky pouze, je-li navazujícím řízením
- ▶ role **dotčených orgánů** (součinnost s orgány ochrany ŽP, ÚP a SÚ)
  - ▶ v součinnosti s nimi, tj. podmínky zabezpečující chráněné zájmy; rozhodnutí o námitkách ⇒ viz dále

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- NSS 5 As 36/2009: účastníci: nejen v dobývacím prostoru, extenzivně, rozsáhlé zkoumání – např. hluk, doprava, prašnost

Povolení k otvírce, přípravě a dobývání

- ▶ řízení probíhá podle **§ 17 a 18 ZHČ**
- ▶ povoluje OBÚ – nelze bez něj zahájit dobývání
  - ▶ vypracováváno též postupně v etapách těžby
- ▶ doložit **řešení střetu zájmů** (§ 33 odst. 2 HZ; 17 odst. 2 ZHČ) ⇒ č. 39 až 46
- ▶ **součástí je plán sanace** pozemků dotčených těžbou (viz dále)

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- otvírka – hloubení úvodních důlních děl (jam a štol) zpravidla mimo ložisko nerostu
- příprava – ražení rozčleňovacích důlních děl – k přípravě důlních bloků apod.
- dobývání – důlní díla sloužící přímo k exploataci nerostu

Těžba nevyhrazených nerostů

- ▶ **rozhodnutí o změně využití pozemku**
⇒ stavební zákon
- ▶ **povolení k dobývání ložiska (§ 19 HČ)**
  - ▶ plán využívání ložiska (místo plánu otvírky)
  - ▶ doklad o vyřešení střetů zájmů
  - ▶ účastníci řízení
    - ▶ obec
    - ▶ osoby s dotčenými právy
    - ▶ spolky, je-li navazujícím řízením

Zvláštní zásahy do zemské kůry

- ▶ zřizování, provoz, zajištění a likvidace **zařízení** pro
  - ▶ uskladňování plynů nebo kapalin v přírodních horninových strukturách a v podzemních prostorech
  - ▶ ukládání radioaktivních a jiných odpadů v podzemních prostorech,
  - ▶ průmyslové využívání tepelné energie zemské kůry s výjimkou tepelné energie vody vyvedené na povrch,
  - ▶ ukládání CO₂ do přírodních horninových struktur
- ▶ **přiměřeně se vztahují ustanovení** mj. §§ 11, 16, 32, 33, 36 až 39 HZ

Řešení střetů zájmů

Rumunsko poprvé přiznalo ekologickou katastrofu

17. února 2000 17:00

- Rumunsko oficiálně přiznalo ekologickou katastrofu, která způsobila znečištění řeky Somoš, následně pak Tisy a Dunaje. Rozsah škod nemělo v úmyslu skrývat, nebo snižovat. "Poučili jsme se a musíme jednat," prohlásila evropská komisařka pro životní prostředí Margot Wallströmová poté, co si u maďarského města Szőlőnk na břehu Tisy prohlédla následky kyanidové skvrny.

Komisařka slíbila, že okamžitě zahájí práci na projektu, jenž by v budoucnu podobným katastrofám předcházel.

Australská těžební společnost Esmeralda, která podezřelá ze znečištění rumunské řeky Somos a následně Tisy a Dunaje v jeho jugoslávské části kyanidem, chce pravdu zjistit pomocí odborných testů.

Evropská komisařka Wallströmová ujistila, že Evropská unie pomůže Maďarsku i Rumunsku s odstraněním následků znečištění a mohla by podpořit obě země při vymáhání odškodného. "Kdokoli je odpovědný za zamoření, měl by platit... to je naše výchozí stanovisko," řekla Wallströmová. Naznačila přitom, že EU zřejmě neposkytne finanční pomoc na odstranění škod v povodí řek.

Rumunsko začalo čistit otrávenou řeku

Kyanid se zřejmě dostal do Tisy rumunským přítokem Somošem protékajícím kolem **zářehu** dolu v Baia Mare, kde se 30. ledna stala havárie a pravděpodobně při tom unikl kyanid do **vodů**. Z Tisy se jedl dostal do Dunaje. Jen v maďarské části Tisy kyanid zahubil asi 80 tun ryb a podle ekologů těžce poškodil celý potravinový řetězec v povodí.

⇒ zákaz používání kyanidových sloučenin při úpravě a zušlechťování nerostů

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- § 30 odst. 2 HZ
- zákon č. 366/2000 Sb.

Řešení střetů zájmů (2)

- ▶ ochrana **zemědělského půdního fondu**
  - ▶ řídit se zásadami ochrany
  - ▶ návrhy na stanovení DP musí být odsouhlaseny (po získání předchozího souhlasu MŽP podle § 24 HZ)
  - ▶ navrhnout nejvýhodnější řešení včetně možnosti rekultivace
  - ▶ etapizace záboru
- ▶ podobně ochrana **lesa**

Řešení střetů zájmů (3)

- ▶ ochrana **přírody**
  - ▶ zákaz těžby ve vybraných zvláště chráněných územích
  - ▶ ochrana krajinného rázu; významných krajinných prvků; rostlin a živočichů
- ▶ ochrana v režimu **vodního zákona**
  - ▶ ochranná pásma vodních zdrojů
  - ▶ omezení těžby v CHOPAV
    - ▶ povrchová těžba odkrývající souvislou hladinu podzemních vod
  - ▶ omezení těžby v záplavových územích

Řešení střetů zájmů (4)

- ▶ **archeologické nálezy**
  - ▶ § 22 odst. 2 PamZ – záchranný archeologický výzkum
- ▶ **stacionární zdroj znečišťování ovzduší**
uvedený v příloze č. 2 – mj. povrchové doly
- ▶ a další podle situace

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- bod 5.11 přílohy č. 2 zákona o ochraně ovzduší: Kamenolomy, povrchové doly paliv nebo jiných nerostných surovin, zpracování kamene, paliv nebo jiných nerostných surovin (především těžba, vrtání, odstřel, bagrování, třídění, drcení a doprava), výroba nebo zpracování umělého kamene, ušlechtilá kamenická výroba, příprava stavebních hmot a betonu, recyklační linky stavebních hmot, o celkové projektované kapacitě vyšší než 25 m³ za den.

Referenda

Referendum

V Chropyni se písek těžit nebude, odhlasovali obyvatelé

21.10.2017 17:20

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/v-chropyni-se-pisek-tezit-nebude-odhlasovali-obyvatele_451288.html
- http://usti.idnes.cz/obyvatele-vedomic-a-kyskovic-hlasovali-proti-piskovne-pgz-/usti-zpravy.aspx?c=A161011_2278527_usti-zpravy_vac2
- POKORNÝ, J. Možnosti obce při ochraně ŽP v případě výskytu ložiska vyhrazeného nerostu zlata na jejím území. In: DAMOHORSKÝ, Milan a Tereza SNOPKOVÁ. Role obcí v ochraně životního prostředí z pohledu práva. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta v nakladatelství Eva Rozkotová, 2015.

Vlastnická práva a ochrana ŽP

► vyvlastnění pozemků pro těžbu

(zrušeno zák. č. 498/2012 Sb.)

- **proti:** vyšší ochrana vlastníků i životního prostředí
  - srov. usnesení vlády č. 524 z roku 2013
- **pro:** možnost využít vlastnictví státu (riziko spekulací, vydírání?); horní svoboda
- návrh na zrušení ustanovení: usnesení Pl. ÚS 26/13 – neřešilo meritum věci

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- vláda 2013: Vláda je i nadále přesvědčena, že předložením napadeného zákona bylo z její strany sledováno dosažení legitimního a veřejností široce podporovaného cíle - zajištění vyšší míry proporcionality mezi ochranou veřejného zájmu spočívajícího v umožnění využívání (těžbě) přírodních zdrojů těžebními organizacemi na straně jedné a ochranou práv vlastníků nemovitostí potenciálně dotčených těžbou vyhrazených nerostů, jakož i dalších zákonem chráněných obecných zájmů (například ochrana využívání přírodních zdrojů, ochrana životního prostředí a krajiny, ochrana veřejného zdraví, ochrana zájmů státní památkové péče, atd.) na straně druhé.
- Roman Makarius, Aleš Gerloch: Zákon č. 44/1988 Sb. přestal být horním zákonem. Zde: <http://www.ohk-most.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=9661>

Diskuze a postoje

MP904ŽK - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- https://zpravy.idnes.cz/svuj-domov-neprodam-pisi-lide-v-karvine-na-ploty-a-branky-pe3-domaci.aspx?c=A120818_113650_ostrava-zpravy_sou
- http://www.czechcoal.cz/cz/uhli/download/horni_jiretin.pdf
- http://svse.aem.cz/080911ae/musil_czechcoal.pdf

Vlastnická práva a ochrana ŽP (2)

- Rozsáhlejší novelizaci horního zákona by měla předcházet věcná odborná diskuse a poté hledání politické shody nad následujícími oblastmi:
- mj. **vyřešení institutu vyvlastnění** za adekvátní náhradu ve prospěch státu či jeho organizační složky, a to za současného splnění přesně specifikovaných podmínek (např. v případě zásadního ohrožení energetické či surovinové bezpečnosti státu) při vědomí, že vlastníkem nerostného bohatství je stát, který musí mít možnost přístupu ke svému vlastnictví,
  - viz Surovinová politika České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů, s. 67

Územní ekologické limity

usnesení vlády č. 444/1991

- povinnost úřadů „respektovat závazné linie omezení těžby a výsypek ve správních řízeních a rozhodnutích o funkčním využití území, o umístění staveb a zařízení, které nesouvisí s dobýváním a o povolení hornické činnosti, výsypek, složišť popílku a rekultivací“

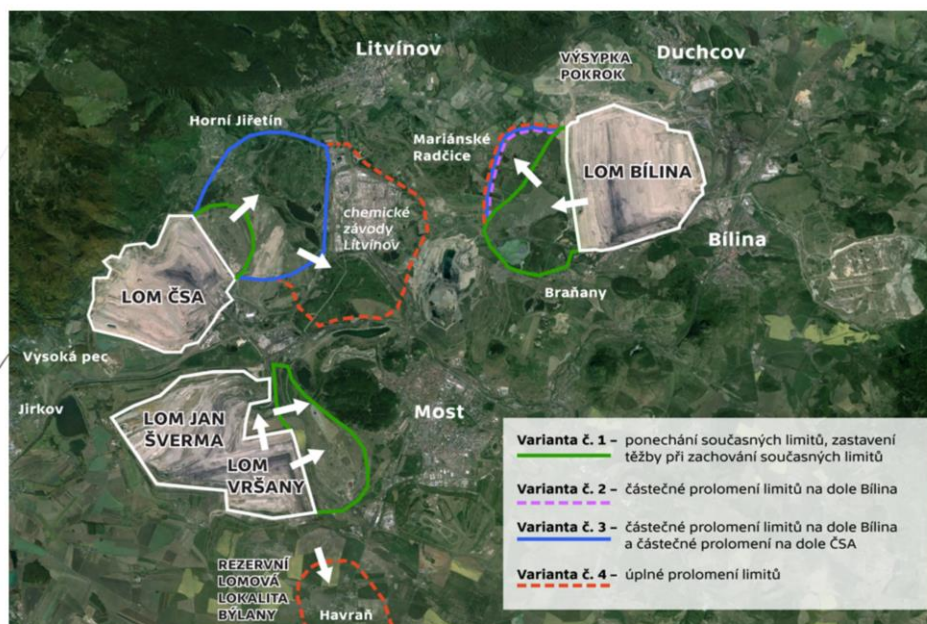
usnesení vlády č. 827/2015

- schvaluje hranici územně ekologických limitů těžby na lomu Bílina dle přílohy s tím, že hranice limitů těžby bude stanovena 500 m od zastavěného území obce
- zamýšleny jako dočasné nebo trvalé?
  - cílem ochrana zbytků osídlení ↔ dočasné opatření do schválení příslušné legislativy adekvátně upravující řešení střetů zájmů

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- (!?) význam nařízení vlády č. 342/2016 Sb. o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů souvisejících s restrukturalizací nebo útlumem činnosti právnických osob zabývajících se těžbou uhlí nebo uranu
- <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-schvalila-kompenzace-pro-dalsi-horniky-babis-je-proti/1400330>

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- http://www.ceskatelevize.cz/ct24/sites/default/files/styles/scale_1180/public/images/1531124-626159.png?itok=0OxVX0y-
- SP 17: Na lomu ČSA ponechala vláda územně ekologické limity v platnosti. V materiálu „Řešení dalšího postupu územně ekologických limitů těžby uhlí v severních Čechách“, který vzala vláda na vědomí v rámci usnesení č. 827 ze dne 19. října 2015, vláda uložila v bodu IX. „Nástroje k naplnění opatření při zvolení korekce limitů těžby na lomu Bílina, včetně možných sociálních opatření“ úkol „zapracovat do návrhu surovinové politiky možnost využití strategických zásob na lomu ČSA“ (bod 3.2.) a úkol „V případě přijetí varianty č. 2 (posun ÚEL jen na dole Bílina) zajistit trvalé zachování přístupu k ložisku ČSA a jeho ochrany ve stávajícím rozsahu“ (bod 13). Další hodnocení situace proběhne v roce 2020 a bude záviset především na postupu výstavby nových jaderných bloků, které by podle Státní energetické koncepce měly do budoucna nahradit významnou část tepelných elektráren. Pokud bude v budoucnosti ČR hrozit nedostatek elektřiny a tepla, není vyloučeno, že bude znovu třeba uvažovat o využití „strategických“ zásob na lomu ČSA, eventuálně o využití jiných rezervních lokalit. Je však třeba mít na zřeteli, že jakékoliv budoucí rozhodnutí o potřebě uhlí z ČSA by neznamenal okamžitý přístup k surovině. Délku legislativního procesu umožňujícího zahájení těžby lze odhadovat na 4 – 5 let a zhruba stejnou dobu by trvala následná těžba skrývky.

Reakce

iDNES.cz

sdělit na článek

Ropákem roku je opět Mládek. Anticenu získal za prolomení limitů těžby

22. dubna 2016 11:17, aktualizováno 12:27

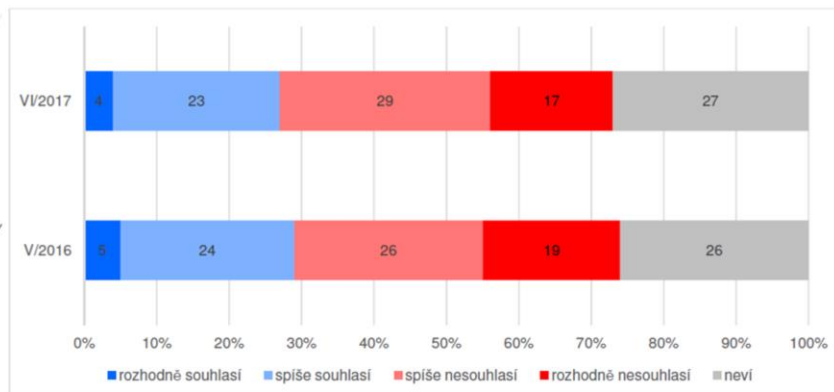
Anticenu Ropák roku za největší protekologický počin dostal podruhé za sebou ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek. Vysloužil si ji mimo jiné za prosazení prolomení územních limitů těžby hnědého uhlí na Bílinsku. Zelenou perlu za výrok o prospěšnosti Dukovan dostal šéf Hospodářské komory Vladimír Dlouhý, informovalo pořádací sdružení Děti Země.

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

Postoje

Graf 3a: Souhlas/nesouhlas s výrokem: Stát by měl prolomit územní limity těžby hnědého uhlí v severních Čechách. (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost, 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Veřejnost o energetické politice a budoucnosti výroby elektrické energie – květen 2017. CVVM.

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

Horníci vytěžili poslední metr krychlový skrývky v lomu ČSA na Mostecku. Dál pokračovat kvůli limitům těžby uhlí nemohou. Končí tak odkrývání uhelné sloje i práce ojedinělého obřího rypadla. ČTK to dnes řekla Gabriela Sáříčková Benešová, mluvčí společnosti Czech Coal, která důl provozuje.

„Ukončení těžby skrývky na hlavní porubní frontě lomu ČSA je závažným mezníkem. Rypadlo RK 5000 bude přesunuto na odstavné místo a zakonzervováno,“ uvedla.

Ukončení těžby uhlí je na lomu ČSA plánováno na rok 2024.

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <http://oenergetice.cz/elektrina/hornici-vytezili-posledni-metr-krychlovy-skryvky-na-lomu-csa/>

Ekonomické nástroje

■ úhrada z dobývacího prostoru

- za hektar plochy
- příjmem obce – kompenzace za omezení

■ úhrada z vydobytých nerostů

- max. 10 % z tržní ceny (zohledněny i náklady na těžbu) – podle nerostu
- příjmem státu (25 %) - účelová vázanost k nápravě škod na ŽP způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených ložisek

Ekonomické nástroje (2)

- ▶ zvýšení úhrad z dobývacího prostoru
  - ▶ 1 000 Kč ha u „těžených“ DP, 300 Kč u netěžených
- ▶ v zásadě navýšení úhrad z nerostů o dvojnásobek
  - ▶ nařízení vlády č. 98/2016 Sb.
  - ▶ maximální výše **zafixována** na alespoň 5 let (dle vývoje tržních cen)
- ▶ změna rozpočtového určení
  - ▶ zvýšení podílu státu se zachováním množství finančních prostředků na straně obcí

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- novela č. 89/2016 Sb.
- účinnost od 1. ledna 2017

Funkce ekonomických nástrojů

	MOTIVAČNÍ	KOMPENZAČNÍ/AKUMULAČNÍ	FISKÁLNÍ
POPLATEK ZA PRŮZKUMNÉ ÚZEMÍ	Green	Red	Green
ÚHRADA Z DOBÝVACÍHO PROSTORU	Green	Red	Green
ÚHRADA Z VYDOBYTÉHO NEROSTU	Red	Yellow	Green

Kritika ekonomických nástrojů

- ▶ nezohledněno zatížení sousedních obcí či kraje (srov. věcný záměr novely z 2012/2013)
- ▶ pouze u vyhrazených nerostů (citlivé zvláště u „zestátněných“ ložisek nevyhrazených)
- ▶ omezená účelová vázanost
- ▶ příliš nízké? – srov. např.

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- http://www.eea.europa.eu/publications/eea_report_2008_2 - Effectiveness of environmental taxes and charges for managing sand, gravel and rock extraction in selected EU countries

Odpady z těžebního průmyslu

- ▶ **zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem**
  - ▶ odpady z ložiskového průzkumu, těžby, úpravy nebo při skladování nerostů zařazené do skupiny 01 v Katalogu odpadů
- ▶ plán pro nakládání s těžební odpadem
- ▶ **povolení k provozu úložného místa**
  - ▶ vybrané druhy podléhají procesu EIA; zpravidla jde o stavbu v režimu StZ; správní řízení
  - ▶ povolení k ukončení provozu úložného místa
  - ▶ rezerva finančních prostředků
  - ▶ havarijní plán

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <http://www.geology.cz/extranet/sgs/ulozna-mista-tezebnio-odpadu/registr-rizikovych-uloznych-mist>

08-04-2014

PRÁVNÍ NÁZOR ČESKÉHO BĀŇSKÉHO ÚŘADU K PUBLIKOVANÝM NEPŘESNOSTEM

velikost písma Tisk Email

TISKOVÁ ZPRÁVA Č. 15

Český báňský úřad, v Praze dne 8. dubna 2014

S ohledem na skutečnost, že se v mediích objevují spekulace o výkladu ustanovení horních předpisů týkajících se zahazování následků hornické činnosti a tvorby rezerv na sanaci a rekultivaci, Český báňský úřad uvádí následující:

1. Povinnost organizace provést likvidaci dolu plyne z ustanovení § 10 odst. 5 zákona č.61/1988 Sb., o hornické činnosti v $\ddot{y}$ bušninách a státní báňské správě, které zní: „**Při trvalém zastavení provozu v dole nebo lomu je organizace povinna provést jejich likvidaci, nebo předložit obvodnímu báňskému úřadu projekt jejich jiného využití. Neprovede-li organizace likvidaci a je-li ohrožena bezpečnost nebo zdraví lidí, obvodní báňský úřad nařídí provedení likvidace na náklady organizace.**“ Tato povinnost je **obecná a organizace, tedy těžář, ji musí splnit bez ohledu na výši rezervy finančních prostředků.**

2. Povinnost organizace zajistit sanaci a rekultivaci území pozemků dotčených těžbou plyne z ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 44/1988 Sb. (horní zákon) „**Organizace je povinna**

Bakala nenechal v OKD peníze na rekultivace

Redakce 20.6.2014 v 7:39

Zdeněk Bakala vyřídí OKD správu odháně. Foto: Právo.cz

Společnost OKD nemá finanční rezervu na útlum těžby a rekultivace. Až se za pár let uzavrou hlubinné doly, čeká tak celý region klíčová otázka, kdo útlum a zaházení dopadů těžby zaplatí.

Podle Českého báňského úřadu žní aktuální stav finančních rezerv OKD na sanaci a rekultivaci přibližně 267 milionů korun a na důlní škody pak zhruba 256 milionů korun uložených na vázaných účtech. A to podle Lidových novin (LN) nebude stačit.

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

- <http://www.cbusbs.cz/index.php/tiskovy-servis/item/181-pravni-nazor-ceskeho-banskeho-uradu-k-publikovanym-nepresnostem.html>
- <http://iuhli.cz/bakala-nenechal-v-okd-penize-na-rekultivace/>

Odstranění následků těžby

- povinnost likvidace dolu/lomu při trvalém zastavení provozu (§ 10 odst. 5 ZHČ)
- sanace pozemků dotčených těžbou (§ 31 odst. 5 HZ)
  - = **odstranění škod na krajině komplexní úpravou území**
  - zahrnuje rekultivace i monitoring úložného místa (těžebních odpadů)
  - plán je součástí povolení dle § 10 ZHČ
  - **povinnost vytvářet finanční rezervu** (§ 37a HZ) – zvláštní účet
    - čerpání schvaluje OBÚ po dohodě s MŽP a vyjádření dotčené obce

Tzv. Štýsova dvojčata

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

<http://iuhli.cz/category/stysova-dvojcata/>

Přírodě blízká rekultivace

MP904Žk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

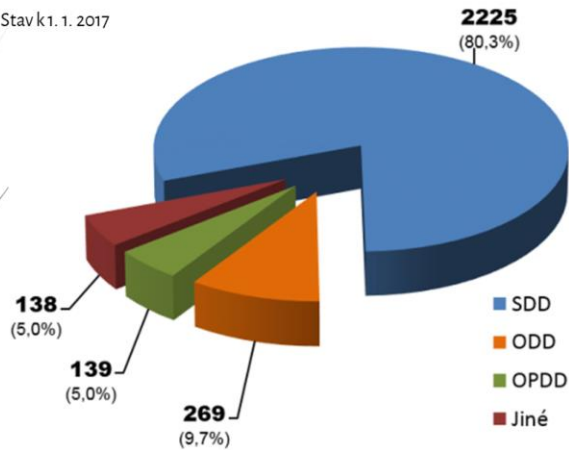
- <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/magazin/analyzy-komentare/dobrodruzstvi-s-prirode-blizkou-obnovou>

Rekultivace ZPF

- ▶ **plán rekultivace** v souhlasu s odnětím
  - ▶ též zalesněním nebo zřízením vodní plochy
    - ▶ odvody se pak platí jako u dočasného odnětí
- ▶ podpora tzv. **přírodě blízké rekultivace** – viz např. SPŽP 2012-2020 a SP2017
  - ▶ lze změnit souhlas s odnětím z důvodu ochrany přírody, tj. vznik VKP nebo přechodně chráněné plochy (max 10 % rekultivované plochy)
  - ▶ v tuto chvíli se také ukončuje odvodová povinnost

Registr starých důlních děl

Stav k 1. 1. 2017

MP904Zk - Právo životního prostředí III - podzim 2017

- <http://www.geology.cz/extranet/sgs/dulni-dila/stara-dulni-dila>

ROZLIŠUJÍ SE:

- **stará důlní díla (SDD)** dle definice v § 35 horního zákona,
- **opuštěná průzkumná důlní díla (OPDD)**, provozovaná ze státních prostředků v rámci geologického průzkumu, která nebyla po ukončení prací předána těžbě,
- **opuštěná důlní díla (ODD)**, díla mimo provoz, která mají svého majitele nebo jeho právního nástupce,
- **ostatní objekty (jiné)**, většinou podzemní prostory, které byly vyraženy za jiným účelem než pro těžbu a průzkum nerostných surovin.

Stará důlní díla

- ▶ **staré:** důlní dílo v podzemí a opuštěný lom po těžbě vyhrazených nerostů, které je opuštěno a jehož původní provozovatel ani jeho právní nástupce neexistuje nebo není znám
- ▶ **opuštěné:** důlní dílo, jehož vlastník nebo provozovatel je znám, avšak toto důlní dílo trvale nebo dlouhodobě nevyužívá.
- ▶ povinnost oznámit ⇒ registr ⇒ **zajištění nebo likvidace MŽP**
  - ▶ ohrožení chráněného zájmu; brání dalšímu rozvoji území
  - ▶ financováno úhradami z nerostů - 28 % z částí směřujících do státního rozpočtu

Horní právo

Nově zařazený předmět od jara 2017 pro
magisterské studium

Obsah předmětu

- Vyhledávání ložisek nerostů
- Geologické práce
- Enviromentální aspekty
- Těžba nerostů
- Rekultivace
- Odstraňování následků těžby
- ... a mnoho dalšího

Součástí předmětu je i exkurze na
těžební lokalitu!

MP904Zk - Právo životního prostředí II - podzim 2017

MATERIÁLY:

- BERNARD, M. Horní právo a ochrana životního prostředí. České právo životního prostředí 2/2007.
- DAMOHORSKÝ, M. Energetika, těžba nerostných surovin a doprava ve vztahu k ochraně životního prostředí z pohledu českého práva. České právo životního prostředí 1/2001.
- MAKARIUS, R. Horní zákon: komentář. Ostrava, 2013
- PEKÁREK, M. a kol. Pozemkové právo. Brno, 2015
- VÍCHA, O. Posuzování vlivů na životní prostředí v hornictví. In Posuzování vlivů záměrů a koncepcí. Brno: 2016.
- VÍCHA, O. Základy horního a energetického práva. Praha, 2015
- VÍCHA, O. Zákon o geologických pracích: komentář. Praha, 2014
- <http://www.geology.cz/extranet/mapy/mapy-online/mapove-aplikace>